Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor het DB Centrum van 03 juni 2025

Portefeuille: Monumenten en Erfgoed (52)
Agendapunt: A1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het toekennen van de status van gemeentelijk monument voor vier woningbouwclusters in de Palmdwarsstraat e.o.

Het dagelijks bestuur Centrum besluit

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit:

1. Kennis te nemen van de aanvraag van Erfgoedvereniging Heemschut (bijlage 01);
2. Kennis te nemen van de beschrijving van Monumenten en Archeologie (bijlage 02);
3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 03);
4. Kennis te nemen van de ingediende zienswijzen en de beantwoording daarvan (bijlage 04);
5. Kennis te nemen van de contour (bijlage 05);
6. Te besluiten de status van gemeentelijk monument toe te kennen aan vier woningbouwclusters in de Palmdwarsstraat e.o.:
   1. Blok 1: Palmdwarsstraat 1-37, Palmgracht 37 en Palmstraat 44-48 (kadastraal bekend als ASD08L08091G0000)
   2. Blok 2: Palmdwarsstraat 39-81, Palmstraat 55-57 en Willemsstraat 152-154 (kadastraal bekend als ASD08L08097G0000)
   3. Blok 3: Palmdwarsstraat 16-42 en Palmstraat 61-65 (kadastraal bekend als ASD08L08094G0000)
   4. Blok 4: Goudsbloemstraat 74-76 (kadastraal bekend als ASD08L08102G0000)

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit vier woningbouwclusters in de Palmdwarsstraat e.o. (kadastraal bekend als ASD08L08091G0000, ASD08L08097G0000, ASD08L08094G0000, ASD08L08102G0000) aan te wijzen als gemeentelijk monument.

Bestuurlijke achtergrond

Op 17 september 2024 heeft het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besloten de procedure aanwijzen gemeentelijk monument voor deze panden te starten en voorbescherming op te leggen.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

Gemeente Amsterdam

DB

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van de Erfgoedverordening Amsterdam (artikel 3 lid 1) een bevoegdheid van het College van B&W. Deze bevoegdheid is gemandateerd aan het DB (zie Bevoegdhedenregister, onder E5): het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aanwijzen, intrekken en wijzigen van een aanwijzing van een gemeentelijk monument (mandaat van het college aan het DB).

Onderbouwing besluit

Ad 1. Erfgoedvereniging Heemschut heeft op 18 mei 2020 het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum verzocht de status van gemeentelijk monument toe te kennen (bijlage 01). Aanleiding is het ontbreken van de cluster Palmdwarsstraat e.o. op de Waarderingskaart architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit en dus geen bescherming geniet. Het doel van Erfgoedvereniging Heemschut is het waarborgen van de bijzondere bebouwing in de huidige en goed bewaarde staat. De vereniging meent dat de cluster Palmdwarsstraat e.o. monumentwaardig is om de volgende redenen:

- Het is stedenbouwkundig en architectonisch als belangrijk toonaangevend stadsvernieuwingsproject dat mede gezorgd heeft voor een omslag in het denken over stadsvernieuwing;
- Als belangrijk vroeg werk van het architectenbureau van Aldo van Eyck en Theo Bosch, en van de laatste in het bijzonder;
- Als goed voorbeeld van typerende stadsvernieuwingsarchitectuur uit de periode Post '65;
- Het complex is bovendien goed onderhouden en nog vrijwel in de oorspronkelijke staat.

Ad 2. Op verzoek van stadsdeel Centrum heeft Monumenten en Archeologie een beschrijving opgesteld van de clusters (bijlage 02). Monumenten en Archeologie geeft in deze beschrijving aan dat er sprake is van cultuurhistorische waarde, stedenbouwkundige waarde, architectonische waarde en zijn als hoofdopzet en gevelbeeld gaaf behouden.

Ad 3. De Commissie Omgevingskwaliteit heeft op 11 december 2023 positief geadviseerd over de aanwijzing (bijlage 03). Als een van de eerste, innovatieve stadsvernieuwingsprojecten in het teken van het behoud van de historische structuur van de Amsterdamse binnenstad vertegenwoordigt dit ensemble bijzondere stedenbouwkundige maar ook cultuurhistorische en architectonische waarde. De zorgvuldige inpassing in het bestaande stedelijk weefsel en tegelijkertijd de toepassing van een voor die tijd moderne vormentaal zorgt er voor dat dit ensemble een geslaagd voorbeeld is van het gedachtegoed van de Forumgroep en Theo Bosch in het bijzonder. De hoofdopzet en het gevelbeeld zijn op wat ondergeschikte aanpassingen na nog conform het oorspronkelijke ontwerp. De commissie merkt daarbij op dat de architectonische waarde niet per definitie ligt in de afzonderlijke woningplattegronden of in de fysieke materialisering van het interieur en exterieur. Belangrijk is daarentegen wel de eenheid in de verfijning van detaillering en materialisering binnen de samenstellende delen van het complex onderling.

De commissie benadrukt de stedenbouwkundige waarde, cultuurhistorische waarde, architectonische waarde en de gaafheid, hekenbaarheid en zeldzaamheid.

Ad 4. Op het verzoek om zienswijzen (d.d. 30 september 2024 en 26 november 2024) is één zienswijze binnengekomen per mail. Stichting Ymere heeft een zienswijze ingediend en gaf hierin aan dat ze zich zorgen maakt over de fysieke investeringen in leefbaarheid, het verduurzamen van de woningvoorraad en het omzetten van de functie van bedrijfsruimte naar woningen. Ook gaf de stichting aan graag in gesprek te gaan. Dit gesprek tussen de stichting, de portefeuillehouder en Monumenten en Archeologie heeft 8 januari 2025 plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek zijn

uitgebreid de mogelijkheden en onmogelijkheden van gevolgen van het toekennen van de status van gemeentelijk monument besproken, ook in vergelijking met de beschermde status waarover het object nu al over beschikt in de bufferzone van de UNESCO Werelderfgoed Grachtengordel Amsterdam. We zijn gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat er voldoende mogelijkheden zijn om ambities (zoals verduurzaming) waar te maken. Beide partijen zijn tevreden uiteen gegaan en de zorgen zijn weggenomen. De door de stichting aangedragen argumenten en zorgen in de zienswijze zijn bijgesloten nota van beantwoording (bijlage 04).

Advies, afstemming en Participatie

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit is bijgevoegd in bijlage 03.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

Het aanwijzen van de status van gemeentelijk monument heeft geen financiële consequenties voor de gemeente

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: In overleg met de communicatieadviseur Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van stadsdeel Centrum

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-024757	Stadsdeel Centrum Voordracht (pdf)
AD2025-024762	01 AanvraagHeemschutPalmdwarsstraat eo.pdf (pdf)
AD2025-024763	02 Beschrijving Palmdwarsstraat1tm37eo.pdf (pdf)
AD2025-024764	03 CRK_Advies clusters Palmdwarsstraat 1-37 eo.pdf (pdf)
AD2025-024765	05 Contour Palmdwarsstraat1tm37e.o..pdf (pdf)
AD2025-027425	04 NotavanbeantwoordingZienswijzen Palmdwarsstraat.pdf (pdf)

Uitslag

A Akkoord